

Pata

Canapeaua noastră maronie de piele întoarsă avea o pată maro-închis. Dacă-mi treceam palma peste ea aproape că nu se mai distingea. Când îmi mijeam ochii, nici nu mai știam unde e, însă apoi, netezind pielea din cealaltă parte, pata se ivea iarăși, mai întunecată decât o știam, de parcă aș fi alimentat-o cumva.

Fiecare avea câte o poveste despre pata asta. Simone spunea că am făcut pipi pe canapea când eram mic de tot, după ce m-am eliberat din prosoapele în care mă înfolise mama după baie.

— Te-ai dus țintă la canapea, te-ai înfipt pe picioare chiar acolo, pe braț, ți-ai luat în mână ciucurelul de un centimetru și ceva și ai țintit, a zis Simone. Te-am văzut cu ochii mei, la fel și Aurore și Jeremie, n-am înțeles niciodată ce te-a apucat atunci, Dory. Parcă porniseși în misiune.

Chiar că nu mă recunoșteam. Mai întâi că asta implica mai multe hotărâri care încălcau codul mamei (să alerg gol și desculț pe gresia rece din living, să-mi duc mâna la penis în public, să fac pipi pe canapea). Plus că Simone se exprimase într-un anume fel: *te-ai dus țintă, ai țintit, misiune*. Povestea ei mi se părea cea mai cusută cu ață albă. Nici măcar Aurore și Jeremie nu-i țineau partea.

În alte povești, pata era din vina altor frați și surori, respectiv: cafea (Berenice), oă (Aurore), smecleu (Jeremie), sos de roșii (Leonard), vopsea (Simone). În toate relatările,

pata originară luase proporții când mama încercase s-o curețe cu detergentul care nu trebuia. O poveste chiar pornea de la premisa că nici nu existase vreodată acea pată nedorită, ci că mama noastră cea muncitoare își propusese să dea un nou luciu canapelei și a pătat-o când a stropit-o acolo cu o soluție de curățat nepotrivită.

Pata de pe canapea mă stânjenea. Îmi lăsa impresia că numai eu observ ce se află în jur și-mi bat capul.

— De ce te deranjează așa de tare pata aia? m-a întrebă odată mama, însă eu chiar nu înțelegeam de ce nu mai era nimeni incomodat de ea.

Îmi iubeam familia, cred eu. Chiar dacă nu mai știam vreo alta și n-aveam cum să judec, mi se păreau niște oameni în regulă, de treabă. Însă aiuriți. Pierduți pe gânduri. Fără să ia în seamă pe nimeni din afara familiei noastre – uneori și de mine uitau.

Toate poveștile despre pată aveau totuși ceva în comun: pata data de mai bine de nouă ani. Țineam canapeaua aia pătată de o groază de timp, mi se părea mie. Și chiar nu eram săraci.

Știam că nu suntem săraci pentru că în fiecare vară mergeam la mare, iar la școală (în clasa a patra) învățasem că mersul la mare era un privilegiu de care nu se bucură toată lumea. Se organizase o campanie națională de aducere în atenția publicului a copiilor care nu aveau șansa să plece nicăieri vara. Învățătoarea noastră, domnișoara Faux, ne arătase filmulețe cu copii care vedeau oceanul pentru prima oară în viață, datorită fondurilor strânse de campania caritabilă „Să le arătăm marea“ în urmă cu un an. Unii copii din clipurile „Să le arătăm marea“ nici măcar

nu știuseră că marea există cu adevărat. Crezuseră că e doar un cuvânt din basme, „ca baghetele fermecate sau castelele“, cum spusese un copil la camera de luat vederi. Unii erau mai mari decât mine. Îmi amintesc că o fată dintr-un filmuleț – o chema Juliette, conform legendei – păruse să se bucure mai tare să-și vadă frățiorul punând prima oară piciorul pe plajă decât de propria ei descoperire. Se tot uita la el, urmărindu-i reacțiile. De-abia dacă s-a uitat la apă. Îmi cam dăduseră lacrimile. După ce am vizionat filmulețele, domnișoara Faux a pus pe catedră o cutie de tablă cu insigna campaniei „Să le arătăm marea“ și ne-a încurajat să contribuim și noi după posibilități, măcar cu câțiva bănuți. Important era, ne-a zis ea, să ne dăm seama că un sacrificiu cât de mic din partea noastră poate schimba mult viața altui copil. Mai mulți băieți de la mine din clasă au mințit că nu primesc bani de buzunar și că, din păcate, nu pot să facă nicio donație pentru această cauză nobilă. Însă în pauză i-am auzit discutând ce bomboane să-și ia mai încolo, de ce să meargă sărăntocii ăia în vacanță pe banii lor, ăia de și-au dat banii pe așa ceva sunt niște fraieri care au picat în capcana vinovăției ca un caca în budă. Mi-am pus toți banii pe luna aia în cutia campaniei „Să le arătăm marea“. Mă așteptasem ca domnișoara Faux să observe cât am contribuit, însă fie n-a fost atentă, fie nu i s-a părut o sumă destul de generoasă ca să spună ceva.

Acasă, eu mă așezam primul la masă. Frații și surorile mele coborau doar la insistențele mamei, prelingându-se unul câte unul, ca picurii dintr-un robinet defect, chinuitor de încet. Trebuia să aștept să vină toată lumea ca să pot să mă apuc de mâncat.

— Tatăl nu se mai întoarce diseară, a zis mama într-una din seri, când așteptam împreună să vină ceilalți.

Din vorbele ei am înțeles că murise, însă de fapt era peste hotare la o conferință și pierduse avionul de legătură spre casă. Îi spunea „tatăl“ pentru a da mai multă greutate cuvântului, sau așa credeam. De-abia dacă-l vedeam.

Mama mânca din farfurii și castroane albastre pentru că citise undeva că vesela albastră îți taie pofta de mâncare, iar ea tot timpul voia să dea jos două kile. În seara aia gătise pește cu carnea albă, din care puteai să mănânci pe săturate fără să te îngrași deloc, spunea ea, și totuși își pusese o farfurie albastră în față.

— Tatăl nu mai vine acasă diseară, le-a repetat ea lui Simone, apoi lui Jeremie, apoi lui Leonard, pe măsură ce își făceau apariția.

Nimeni nu i-a cerut detalii.

Pe Aurore o momeai cel mai greu jos pe scări, de-abia dacă o vedeai că iese din camera ei. Tot timpul învăța. Ea și Berenice își scriau amândouă lucrările de doctorat, fiecare pe alt subiect și în alt oraș. Berenice locuia la Paris și venea rar acasă.

— Se duce cineva să vadă dacă Aurore are de gând să cineze cu noi în seara asta? a întrebat mama cu ochii la mine.

— Aurore, am strigat-o prin ușă.

— E vreo problemă de viață și de moarte? m-a întrebat Aurore.

— E vremea cinei, am zis. Te așteptăm toți.

— Nu mă așteptați, a zis. Nu pot să mă întrerup chiar acum.

— Vrei să-ți aduc o farfurie?

— Ești un înger, Dory.

Când m-am dus la culcare în seara aia, Aurore încă nu se atinsese de peștele alb și cartofii de pe tava pe care i-o

lăsasem la ușă. Cartofii prinseseră o tentă vinețiu-cenușie. Am mâncat câțiva. Nici măcar nu mi-era foame.

Uneori mama îmi mai strecura și mie câte o farfurie albastră.

În august venea Berenice acasă de la Paris, iar părinții noștri ne vârău pe toți șase într-o dubiță, îndesând geamantane între scaune și la picioarele noastre. Dubița nu avea portbagaj. Pe geamantane ne sprijineam picioarele și coatele. Până pe litoral făceam cam trei ore cu mașina, iar pe drum ascultam de obicei postul de știri rutiere. Programul se cam repeta, însă măcar mai puneau muzică între buletinele de știri, cântece pe care le știam toți, spre încântarea mamei, nu că le-am fi cântat în gura mare sau ceva. Erau doar un liant între generații.

Habar n-am de ce mergeam la aceeași plajă vară de vară. Nu cred că ținea nimeni la locul ăla în mod deosebit. Niciuna dintre cele trei surori nu ieșea din bungalou (același an de an) înainte de ora cinci – toate aveau pielea foarte albă și se temeau să nu se prăjească –, iar când ieșeau în sfârșit făceau ce făcuseră și înăuntru, adică citeau sau, când aveau ochii oboșiți, discutau despre ce citiseră. Leonard se uita la oameni și-și lua notițe toată ziua. Lui Jeremie îi plăcea să sape gropi în nisip și să se întindă în ele. În fiecare vară săpa gropi tot mai adânci. La un moment dat Jeremie nici nu mai reușea să iasă din groapă fără să-l ajute cineva, însă nu părea deranjat. Știa că tot o să vină cineva să vadă ce mai face. Îi plăcea pur și simplu să stea întins pe spate și să se uite la dreptunghiul de cer pe care și-l trasase, iar odată, când mama l-a informat că dacă stă întins cu noi doi pe plajă, la nivelul mării, o să vadă același

cer sau chiar mai mult, credea ea, Jeremie i-a dat dreptate, adăugând însă că așa ar fi trebuit să vadă și o mulțime de străini în costume de plajă.

Tatăl și eu eram singurii care intram în mare. El înota, iar eu mă aruncam în întâmpinarea valurilor, nu prea departe de țărm, așteptând să vină înapoi înot. Era singurul lucru pe care-l aveam cât de cât în comun, deși mie mi-era prea frică să ies în larg ca el. Nu prea știam cu ce se ocupă tatăl de fapt, știam doar că asta îl ține departe de noi. În Germania, China, Spania. Era un fel de inginer. Când ne întrebau profesorii cu ce se ocupă tații noștri, spuneam că al meu călătorește, ceea ce părea o ocupație acceptabilă. Ca orice copil al cărui tată nu avea o slujbă considerată cool, îmi închipui, și eu speram că de fapt era spion. Uneori se mai întâmpla ca asemenea fantezii să se adeverească, iar eu aveam șanse mai mari decât alți copii, mă gândeam eu, căci tata călătorea o groază peste hotare, așa că, în teorie, asemenea misiuni sub acoperire și secrete nu erau excluse, în timp ce alți tați nu aveau nicio șansă să se țină de spionaj când lucrau la noi în oraș, unde nu prea se întâmpla nimic niciodată.

Nu prea-l vedeam pe tatăl la față, iar atunci când îl vedeam, în weekenduri și vara, parcă de-abia aștepta să scape iar de noi. În fiecare zi înota tot mai în larg. Nu mint pentru efect sau mai știu eu. Chiar purta un dispozitiv la încheietura mâinii care măsura distanța până la care se deplasa, iar în fiecare dimineață ne dădea de știre că bătuse toate recordurile.

Frații mei înotau cu plăcere în piscina de acasă. Înotau foarte bine și arătau pe măsură, robuști și zvelți cum erau, însă îi dezgusta ideea de a înota în mare. Mama zicea că nu știe să înoate, ceea ce mă îngrijora. Voiam să învețe.

— Ce s-ar întâmpla dacă m-aș îneca? o întrebam. Ai sta să te uiți la mine cum *mor*?

Îmi spunea că, dacă m-aș îneca, probabil ar sări unul dintre frații mei în apă ca să mă ajute. Acel *probabil* îl rostea foarte grăbit, însă nu uita niciodată să-l strecoare în frază.

Simone detesta cel mai mult vacanțele de vară. Ceilalți frați erau deja la colegiu sau studii postuniversitare, așa că nu le păsa unde eram: aveau „materiale de documentare“ la care lucrau. Însă Simone încă simțea nevoia să primească teme pentru acasă, iar pauzele între trimestrele școlare i se păreau o pierdere de vreme. Sărise peste des-tutele clase de-a lungul anilor (avea doar treisprezece ani, fiind mai mare decât mine cu doar un an jumate, deși era deja la liceu), însă, dacă ar fi fost după ea, ar fi parcurs non-stop restul programei școlare. Însă, când ne făceam bagajele să mergem acasă, o apuca o nostalgie ciudată. De obicei n-o deranja deloc să stea la mijloc, doar când făceam drumul înapoi insista să stea la geam. Spunea că dacă se uită cum dispăre încet-încet țărmlul de la geamul mașinii, reușea să-și trăiască propria melancolie așa cum trebuie, iar marii artiști aveau întotdeauna o rezervă de melancolie din care se inspirau.

— Adică dacă mergi cu mașina o să devii un mare artist? am întrebat-o ca să mă asigur că am înțeles ce vrea să spună soră-mea.

— Dacă mergi *acasă* cu mașina, a ținut Simone să precizeze.

Următoarea vară după ce am aflat de copiii care nu văzuseră niciodată oceanul, am încercat să mă plictisesc mai puțin, să privesc în jur prin ochii lor și să mă minunez, așa cum i-am văzut că se poartă în filmulețul ăla. Însă mi-a venit greu să mă minunez de apă și de valuri fără

să mă încurajeze nimeni. M-am întrebat dacă e nevoie să se uite cineva la tine în timp ce te bucuri de ceva ca să te bucuri cu adevărat de acel lucru și dacă așa se explică faptul că fata aia, Juliette, rămăsese cu ochii la frățiorul ei, care se uita la apă, când au văzut amândoi marea pentru prima dată – ca să-i dea de înțeles că trebuie să se bucure. M-am tot uitat la Simone, în melancolia ei, până am ajuns acasă, însă chiar nu părea că are nevoie de vreun public.

Mie părinții mei nu prea mi se păreau îndrăgostiți unul de celălalt și am crezut că e vina mea. Cred că așa se întâmplă când numai tu observi chestii: te simți responsabil. Nu se sărutau niciodată ca lumea, ci doar se țocăiau sec pe buze dimineața, când tatăl pleca cine știe unde. Nu păreau să-și comunice decât informații de uz practic despre programe, impozite și, uneori, despre noi. Credeam că așteaptă să mă fac eu mare și să plec de acasă ca să divorțeze.

Odată n-am văzut-o pe Aurore o săptămână întreagă. Camerele noastre erau vizavi, însă ea nu prea ieșea din a ei. Când n-avea de ales, la mesele în familie cu prezență obligatorie (de ziua cuiva), nu părea deloc în largul ei. N-o să mă apuc să descriu casa noastră pentru că nu mă pricep deloc să vizualizez spații tridimensionale, d-apoi să le prezint. Nu reușeam niciodată să-mi dau seama a cui cameră era situată chiar deasupra bucătăriei, de exemplu. Nici să desenez nu prea pot. Însă, în mare: la parter aveam un living, o bucătărie și o sufragerie în care nu mâncam niciodată, iar la etaj erau patru dormitoare și o baie. Eu

stăteam cu Simone în cameră. Părinții dormeau alături. Camerele fraților mei și a lui Aurore erau vizavi pe hol.

Îmi lipsea camera lui Aurore. Când eram mai mic, iar ea n-avea de scris lucrări atât de importante pentru școală, mă lăsa să stau sub biroul ei cu orele. Era un birou gen pupitrului, așa că mă ascundea din trei părți. A patra dădea spre Aurore, care lucra cu picioarele pe scaun, într-o poziție de semilotus. Nu-i vedeam decât genunchii și tălpile goale, iar tot spațiul de sub birou era al meu. Nu mă întreba niciodată ce fac acolo. Îmi respecta cu totul intimitatea. Eram atât de liniștit, că se mai întâmpla să uite de mine. Începea să-și întindă picioarele ca să-și stimuleze circulația, apoi, când îi ziceam „Hei!“, se scuza și își puneă iar picioarele pe scaun.

De cele mai multe ori nu făceam absolut nimic sub birou. Mă apucasem să desenez cu carioca pe panoul de deasupra, însă rareori lucram. Oricum nu vedeam ce desenez, era prea întuneric. Într-una din zile am început să lipesc mucii pe desen, ca să-i dau o textură mai interesantă. Mi-era rușine, însă nu puteam să mă abțin.

Când Aurore a hotărât că eram prea mare de-acum să mai stau sub birou, m-a durut. M-am rugat de ea să mă mai lase doar o după-amiază, mai mult ca să curăț mucii uscați de pe desen. Până la urmă, Aurore și-a dat seama că m-am întristat și mi-a zis:

— Las' că-mi iau eu un birou mai mare, să-ncăpem amândoi.

Însă nu și-a mai luat.

Îmi închipuiam că dacă aș fi fugit de acasă, mama s-ar fi bucurat. Tot timpul se plângea că nu prea avem simțul aventurii, iar dacă frații mei se arătau la fel de indiferenți

la remarcele ei ca la orice opinie personală în general, eu, dintre noi șase mezinul, chiar o puneam la inimă. Nu voiam să dea vina pe mine pentru ciudățeniile celorlalți. Voiam să fiu eu însumi. Să fiu altfel. Bine, nu puteam să nu fiu altfel (nu eram la fel de deștept sau frumos ca frații și surorile mele), însă nu-mi făcusem încă o idee despre ce gen de om ar trebui să fiu. Mă gândeam că aș putea măcar să urmez exemplul mamei și să-mi cultiv simțul aventurii.

Însă nu prea se știa ce-i aia o aventură. Jeremie, fratele mai mic, avusese șansa de a călători prin Europa cu două filarmonici – mama spunea că așa ceva se cheamă aventură, numai că Jeremie refuzase de ambele dăți, declarând că preferă să cânte mai departe la violoncel ca un simplu hobby. Însă când celălalt frate, Leonard, s-a rugat de părinți să-l lase să studieze la o școală cu internat din clasa a zecea în sus, mamei nu i se păruse o aventură în toată regula, deși Leonard se chinuise din greu să prezinte lucrurile în lumina asta. Spunea că internatul e aventura *supremă*, Flaubert scrisese undeva că traiul la internat de mic te învață tot ce trebuie să știi despre societate și că Bourdieu îi dădea cu totul dreptate, iar Flaubert și Bourdieu erau cei mai deștepți tipi din istorie. Când a ținut Leonard discursul ăsta, aveam patru ani, mi-l amintesc pentru că până atunci nu-mi dădusem seama că mai există alți oameni în afara familiei noastre, iar când am auzit nu doar că mai există alte nume decât ale noastre (Flaubert, Bourdieu), ci și că aparțineau unor oameni mai deștepți decât părinții mei și nimeni de la masă, nici măcar părinții mei, nu aducea nicio obiecție, m-am speriat și m-am pus pe plâns. Mama a profitat de lacrimile mele ca să-l refuze implacabil.

— Vezi, i-a zis ea lui Leonard. Fratele tău e tare necăjit din cauza ta. Dory nu vrea să pleci de lângă noi. Nu mai vreau să aud de prostia asta de internat.